

Súd: Mestský súd Košice
Spisová značka: 36C/32/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7122207490
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 11. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alena Mazúrová
ECLI: ECLI:SK:MSKE:2023:7122207490.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Košice sudkyňou JUDr. Alenou Mazúrovou v spore žalobcu: Slovenská republika, v mene ktorej koná Slovenská správa ciest, Miletičova 19, 826 19 Bratislava, IČO: 00 003 328, proti žalovanému: A. B., nar. X.X.XXXX, bytom C. D. XXXX/XX, E., zastúpený JUDr. JCLic. B. F., C. G., A. B. XX, XXX XX E., IČO: 52 858 774, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti

rozhodol:

- I. Žalobu zamieťa.
- II. Priznáva žalovanému náhradu trov konania proti žalobcovi v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Žalobca žalobou žiadal, aby súd určil, že je výlučným vlastníkom pozemku reg. „C“ parc. č. 1721/96 o výmere 335 m², druh: zastavaná plocha a nádvorie v k. ú. H., obec E. – I. J., K. E. L. a žiadal priznať náhradu trov konania.

2. V žalobe uviedol, že Slovenská správa ciest je štátnou rozpočtovou organizáciou zriadenou zriaďovacou listinou číslo 316/M-2005 zo 14.2.2005. Geometrickým plánom č. 10/2020 na oddelenie pozemkov parc. č. 1721/96, 1721/97 a 1580/10 a na určenie vlastníckych práv na parc. č. 1721/96 a 1580/10 vyhotoveným dňa 20. 2. 2020 Ing. Borovským, autorizačne overeným L. M. dňa 21.2.2020, úradne overeným L. G., dňa 28.2.2020 pod č. G1-134-2020 boli vyčlenené z parcely KNE 9286/1 pozemky, a to diel č. 1 ako parcela 1721/96 o výmere 335 m², druh pozemku: zastavaná plocha a nádvorie a ide o pozemok nachádzajúci sa pod miestnou komunikáciou vo vlastníctve Slovenskej republiky - Slovenskej správy ciest. Žalovaný je ako vlastník parcely zapísaný na LV č. XXXXX na základe uznesenia Okresného súdu Košice I, sp. zn. 14D/369/2017, vklad povolený pod č. Z-7705/2018 v.z. 2796/18. Dôvodil, že má naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva k pozemku E-KN parc.č. 9286/1 o výmere 472 m², druh: orná pôda, v k.ú. H., pôvodne zapísaného na LV č. XXXXX. Dodal, že žalovaný od žalobcu požaduje náhradu za užívanie pozemku titulom bezdôvodného obohatenia, prípadne žiada odkúpenie tohto pozemku Slovenskou republikou. Akcentoval, že cesta, pod ktorou sa nachádza sporná parcela, bola postavená oprávnené podľa platných právnych predpisov, kedy bolo vydané vyvlastňovacie rozhodnutie Okresným národným výborom - odborom výstavby v Košiciach dňa 29.1.1968 a sporná parcela KN-E číslo 9286/1, druh: orná pôda bola vyvlastnená o výmere 380 m² vo vlastníctve právnych predchodcov žalovaného A. G. a jeho manželky N. O., bytom P. XXX. Vyvlastňovacie rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 30.12.1968 a tak vlastnícke právo svedčí právnenému predchodcovi - Slovenskej republiky. Z tejto parcely KNE 9286/1 (v súčasnosti KNC 1721/96) bola vyvlastnená časť pozemku vo výmere 380 m² a zbytok parcely ostal vo vlastníctve pôvodného vlastníka v podiele 1/1, t. j. vo vlastníctve A. G. a manželky N. O.. Dôvodil, že preto predmetom dedenia nemohla byť vyvlastnená časť tohto pôvodného pozemku, nakoľko v čase smrti poručiťľa, t. j. právneho predchodcu žalovaného, táto časť pôvodnej parcely bola už vo vlastníctve Cestného

investorského útvaru východoslovenského kraja v Košiciach a došlo k prejedaniu celej výmery podielu 1/1 v dedičskom konaní omylom, keďže právni predchodcovia žalovaného nemohli byť vlastníkami tejto časti parcely v čase svojej smrti. Práve právoplatné vyvlastňovacie rozhodnutie vylučuje vlastnícke právo žalovaného a aj jeho právnych predchodcov. Dodal, že k vyvlastneniu predmetnej parcely došlo v rámci majetkovoprávneho vysporiadania pozemkov pre stavbu a vyvlastňovacie rozhodnutie bolo vydané pre vyvlastniteľa Československý štát - Cestný investorský útvár východoslovenského kraja v Košiciach, ktorý bol právnym predchodcom žalobcu. Skutočným vlastníkom spornej parcely je tak v súčasnosti žalobca, a keďže došlo k právoplatnému vyvlastneniu spornej parcely ešte v roku 1968, vlastnícke právo prešlo na právneho predchodcu žalobcu a toto nemohlo byť prevedené v dedičskom konaní na žalovaného. Uviedol, že pozemok pod cestou bol reálne zastavaný a reálne oprávnené užívaný žalobcom po celé desaťročia. Dodal, že má aj zato, že žalobca predmetný pozemok aj vydržal, poukazujúc na to, že právni predchodcovia žalobcu v dobrej viere, že im pozemok patrí a že ho užívajú oprávnené, splnili zákonné predpoklady vydržania vlastníckeho práva k pozemku.

3. Žalobca spolu so žalobou doručil výpis z LV č. XXXXX pre katastrálne územie H., obec E. - I. J., K. E. L., z ktorého vyplýva, že žalovaný je výlučným vlastníkom v podiele 1/1 pozemku parcelného č. 1721/96 o výmere 335 m², druh: zastavaná plocha a nádvorcia; ide o pozemok, na ktorom je postavená inžinierska stavba; titul nadobudnutia vlastníctva: uznesenie 14D/369/2017, Z-7705/2018 v.z. 2796/18, rozhodnutie Okresného národného výboru, odbor výstavby v Košiciach č. výst. 8849/66 zo dňa 29.11.1968, zriaďovaciu listinu č. 316/M-2005 zo dňa 14. 2. 2005, ktorou bola zriadená organizácia: Slovenská správa ciest zriaďovateľom Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácií SR ako rozpočtová organizácia s dátumom zriadenia 1.1.1996. Doručil tiež kópiu katastrálnej mapy na parc. 1721/96, geometrický plán na oddelenie pozemkov parcelného č. 1721/96, 1721/97, 1580/10 a na určenie vlastníckych práv na parc. č. 1721/96 a 1580/10 vyhotoveného L. A. Q. zo dňa 20.2.2020, autorizačne overeného dňa 21.2.2020 L. C. M., úradne overeného dňa 28.2.2020 Ing. Antonom Stochlom č. 1-134/2020, výkaz výmer, z ktorého vyplýva, že z pôvodnej parcely KN-E 9286/1 o výmere 472 m², druh: orná pôda zapísanej v LV č. XXXXX bola oddelená parc. č. 1721/96 o výmere 335 m², druh: zastavané plochy a parcela 1580/10 o výmere 137 m², druh: ostatné plochy, ktorých vlastníkom je žalovaný.

4. K žalobe sa vyjadril žalovaný písomným podaním zo dňa 22.9.2022, v ktorom poprel tvrdenia prezentované žalobcom, a to, že malo dôjsť k vyvlastneniu, odkúpeniu alebo k vydržaniu spornej nehnuteľnosti. Do pozornosti súdu dal rozsudok Okresného súdu Košice I sp. zn. 13C/22/2021 zo dňa 27.5.2022. Nestotožnil sa so skutkovými tvrdeniami žalobcu ohľadom vyvlastnenia spornej parcely poukazujúc na to, že tak on, ako aj jeho právni predchodcovia nemali žiadnu vedomosť o vyvlastňovacom rozhodnutí. Vyvlastňovacie rozhodnutie navyše nebolo jeho právnym predchodcom ani doručené, nebolo im zaplatená žiadna odplata za údajne vyvlastnený pozemok a z tohto dôvodu vyvlastňovacie rozhodnutie nemohlo nadobudnúť právoplatnosť a vykonateľnosť. A keďže vyvlastňovacie rozhodnutie a konanie ktoré mu predchádzalo trpí takými vadami, pre ktoré rozhodnutie o vyvlastnení nemôže byť právoplatné a vykonateľné, preto žalobca nemohol nadobudnúť vlastnícke právo k spornej parcele. Nestotožnil sa ani s tvrdením žalovaného o vydržaní predmetnej parcely, pretože evidentne nenaplnil predpoklady pre vydržanie. Poukázal na právnu úpravu vydržania v Občianskom zákonníku a dôvodil, že žalobca nemohol byť dobromyseľný, že mu predmetná parcela patrí, pretože žalobca z verejného registra od roku 1991 vedel, že nie je zapísané vlastnícke právo v jeho prospech v katastri nehnuteľnosti a ako vlastník nebol zapísaný ani jeho právny predchodca a taktiež vyvlastňovacie rozhodnutie, na ktoré poukazuje žalobca, nie je spôsobilým titulom k vydržaniu predmetnej nehnuteľnosti. Žalovaný predmetnú parcelu riadne zdedil na základe dedičského konania. Navrhol žalobu v celom rozsahu zamietnuť a priznať mu náhradu trov konania.

5. Žalovaný na podporu svojich skutkových tvrdení doručil viacero rozhodnutí súdov Slovenskej republiky týkajúcich sa obdobných sporoch.

6. Žalobca k vyjadreniu žalovaného zaujal stanovisko písomným podaním zo dňa 25.10.2022, v ktorom navyše oproti skutkovým tvrdeniam uvedeným v žalobe uviedol, že rozhodnutie o vyvlastnení je verejnou listinou a údaje v nej uvedené sa považujú za pravdivé bez ďalšieho zisťovania, pokiaľ sa nedokáže opak, keďže platí prezumpcia správnosti. Dodal, že pokiaľ žalovaný poukazuje na konanie vedené pod sp. zn. 13C/22/21, predmetom ktorého bolo vydanie bezdôvodného obohatenia, v ktorom súd prejudiciálne riešil aj otázku vlastníckeho práva k predmetnej parcele, v tomto spore súd nie je viazaný prijatým záverom. Uviedol, že má zato, že splnil predpoklady vydržania a má zato, že bol oprávneným

držiteľom a s vecou nakladal ako s vlastnou a so zreteľom na všetky okolnosti bol dobromyseľný, že mu vec patrí.

7. K vyjadreniu žalobcu sa vyjadril žalovaný písomným podaním zo dňa 16.2.2022, ktorý na potvrdenie predchádzajúcej obrany iba dodal, že štát nikdy nemohol nadobudnúť vlastnícke právo k spornej parcele, tento nebol nikdy evidovaný ako vlastník v katastri nehnuteľnosti.

8. Predmetom tohto konania je určenie, že žalobca je výlučným vlastníkom pozemku reg. „C“ parc. č. 1721/96 o výmere 335 m², druh: zastavaná plocha a nádvorie, zapísaného na LV č. XXXXX pre k. ú. H., obec E. – I. J., K. E. L. vo výške spoluvlastníckeho podielu 1/1.

9. Z výpisu z LV č. XXXXX pre k. ú. H., obec E. – I. J., okres Košice III vyplýva, že žalovaný je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti okrem iného aj parcely č. 1721/96 o výmere 335 m², druh: zastavaná plocha a nádvorie vo výške spoluvlastníckeho podielu 1/1; titul nadobudnutia: uznesenie 14D/369/2017-Z-7705/2018 v.z. 2796/18.

10. Je nepochybné, že žalobca sa domáha nároku určovacou žalobou podľa ust. § 137 písm. c) CSP,

11. Podľa ust. § 137 písm. c) CSP, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

12. Súd sa v prvom rade zaoberal existenciou naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení vlastníckeho práva v jeho prospech. V tomto prípade nevyplýva naliehavý právny záujem z osobitného predpisu, preto bolo na žalobcovi preukázať, že na požadovanom určení je daný naliehavý právny záujem. V zmysle ustálenej súdnej rozhodovacej praxe, ak zo zápisu vo verejnom registri práv vyplýva, že tvrdené právo patrí žalovanému, je vždy daný naliehavý právny záujem na požadovanom určení vlastníckeho práva (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 2 Cdo 163/2015). Žalobca sa domáhal a aj skutkovo a právne odôvodnil, že nie je zapísaný ako vlastník spornej parcely do evidencie nehnuteľností, nemôže riadne vykonávať svoje vlastnícke právo a jeho postavenie vlastníka je neisté, a preto má naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Keďže v prejednávanej príhode ide o nesúlad medzi právnym a skutkovým stavom, žalobca v katastri nehnuteľnosti nie je zapísaný ako vlastník a namiesto neho je zapísaná iná osoba, ako nevlastník v pozícii vlastníka, žalobca má naliehavý právny záujem na požadovanom určení (R 4 Cdo 49/2003).

13. Žalobca tvrdil aj listinnými dôkazmi preukazoval, že parcela č. 1721/96, ako je zapísaná na LV č. XXXXX pre k. ú. H. bola vyvlastnená vyvlastňovacím rozhodnutím č. Výst. 8849/66 zo dňa 29. 11. 1968 (ďalej len „vyvlastňovacie rozhodnutie“) v prospech štátu - právneho predchodcu žalobcu, tvrdil, že vstúpil do dobromyseľnej držby, titulom vstupu do držby bolo práve vyvlastňovacie rozhodnutie a tiež poukazoval na rozhodnutie o povolení stavby. Dôvodil, že predmetná parcela je zastavaná cestou prvej triedy a žalobca predmetný pozemok spravuje, stará sa o neho ako vlastník už dlhú dobu, pričom žalovaný tento pozemok neužíva a ani v minulosti neužíval.

14. Obrana žalovaného spočíva v tvrdení o nemožnosti nadobudnutia vlastníckeho práva v prospech žalobcu na základe ním uvádzaných právnych titulov a skutočnosti, keďže k vyvlastneniu na základe vyvlastňovacieho rozhodnutia nedošlo z dôvodu podstatných procesných pochybení ktorými sú: - nedoručenie tohto rozhodnutia oprávneným osobám a nevyplatenie náhrady za vyvlastnené pozemky. Argumentoval, že ide o nulité rozhodnutie, tzv. ničotný právny akt a toto rozhodnutie nespôsobilo právne účinný prechod vlastníckeho práva z pôvodných vlastníkov na československý štát. Tiež tvrdil, že žalobca nemohol predmetnú nehnuteľnosť nadobudnúť ani vydržaním z dôvodu absencie dobromyseľnosti, pretože musel mať po celú dobu údajného vydržania dôvodné pochybnosti o dobromyseľnosti jeho držby, resp. o vlastníckom práve, keďže zápis v katastri nehnuteľností je verejný a každému dostupný.

15. Žalobca uznal obranu žalovaného, s touto sa v celom rozsahu stotožnil a napokon mal zato, že neuniesol dôkazné bremeno v spore. Súhlasil s tým, že vyvlastňovacie rozhodnutie je nulitým právnym aktom, keďže toto nenadobudlo právoplatnosť, čo v jeho prípade znamená, že vlastnícke právo k predmetnej parcele nikdy neprešlo na štát, a čo v konečnom dôsledku má za následok, vo vzťahu k tvrdenému vydržaniu, nenaplnenie predpokladov pre vydržanie predmetnej parcely.

16. Podľa ust. § 150 ods. 1 CSP, strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu.

17. Podľa ust. § 151 ods. 1 CSP, skutkové tvrdenia strany, ktoré protistrana výslovne nepoprela, sa považujú za nesporné.

18. Jednou zo základných procesných povinností strán sporu je povinnosť tvrdiť. Inak povedané, strany sporu sú povinné uvádzať skutkové tvrdenia. Táto procesná povinnosť je legislatívne vyjadrená tak, že strany majú povinnosť pravdivo a úplne uvádzať podstatné a rozhodujúce skutkové tvrdenia týkajúce sa sporu. Hovoríme, že strany sporu zaťažuje bremeno tvrdenia. Žalobca je povinný vymedziť predmet konania po skutkovej stránke. Obsah relevantných skutkových tvrdení, ktoré je strana povinná v spore tvrdiť, zásadne vychádza z hmotného práva (z hypotézy hmotnoprávnej normy). Strana sporu je povinná tvrdiť také skutočnosti, ktoré zakladajú vznik jej práva, resp. zánik jej povinnosti. Tieto tvrdenia strany sporu možno považovať za podstatné a rozhodujúce. Popretie skutkových tvrdení možno vnímať ako protipól uvádzania skutkových tvrdení. Popretím skutkových tvrdení tá – ktorá strana sporu vyvracia (popiera) skutkové tvrdenia uvedené druhou stranou sporu. Pre procesný postup súdu a sporových strán je mimoriadne dôležité určiť, ktoré skutkové tvrdenia možno považovať za sporné (teda tie, ktoré boli účinne popreté) a, naopak, ktoré sú nesporné skutkové tvrdenia. Skutkové tvrdenia, ktoré neboli účinne popreté sa považujú za nesporné skutkové tvrdenia. Podľa právnej teórie možno skutkové tvrdenia rozdeliť na nesporné buď de facto alebo de iure. Skutkové tvrdenia sa považujú za nesporné de facto v prípade, ak protistrana uvedie rovnaké skutkové tvrdenia, ako druhá strana. Skutkové tvrdenia sa považujú za nesporné de facto aj v prípade, ak protistrana potvrdí, že skutkové tvrdenie druhej strany je pravdivé. Možno teda zhrnúť, že skutkové tvrdenia sa považujú za nesporné de facto v prípade, ak strana sporu potvrdí pravdivosť skutkových tvrdení druhej strany sporu. Nesporné skutkové tvrdenia de iure nie sú nespornými preto, lebo ich protistrana potvrdila. Pri nespornosti skutkových tvrdení de iure sa aplikuje zákonná domnienka o nespornosti skutkových tvrdení ustanovená v § 151 ods. 1 CSP.

19. Vzhľadom na skutočnosť, že žalobca potvrdil pravdivosť skutkových tvrdení žalovaného, ktorými poprel skutkové tvrdenia žalobcu v celom rozsahu, tieto sa považujú za nesporné de facto. Uvedené má za následok sankciu pre žalobcu v podobe prehry v spore.

20. Súd preto žalobu zamietol.

21. Aj napriek uvedenému, súd zaujíma nasledovné stanovisko, ktoré vyplynulo z vykonaného dokazovania: za nesporné je potrebné považovať, že žalovaný je zapísaný ako výlučný vlastník pozemku parc.č. 1721/96 o výmere 335 m², druh: zastavaná plocha a nádvorie, zapísaného na LV č. XXXXX pre k. ú. H. o veľkosti 1/1. Vlastnícke právo k pozemku nadobudol titulom uznesenia o dedičstve č. 14D/369/2017 ako dedič po právnom predchodcovi A. G., nar. 2. 3. 1895, posledný trvalý pobyt E. – Ťahanovce, č 476, zomrelom dňa 8. 8. 1975. Žalovaný po poručiteľovi dedil parcelu KNC 9286/1, o výmere 472 m², druh: ostatné plochy, ktorá zanikla a vznikla nová parc. č. 1721/96 o výmere 335 m² a parc. č. 1580/10 o výmere 137 m², čo vyplýva z výkazu výmer a z geometrického plánu vyhotoveného dňa 20. 2. 2020 Ing. Jozefom Borovským, autorizačne overeným dňa 21. 2. 2020 L. C. M. a dňa 28. 2. 2020 úradne povereným L. N. G. č. G1-134/2020. Žalobca je rozpočtovou organizáciou zriadenou Ministerstvom dopravy, pôšt a telekomunikácii SR ku dňu 1. 1. 1996, ktorá spravuje cestný majetok, t. j. cesty prvej triedy vo vlastníctve štátu vrátane súvisiacich pozemkov, na ktorých sú vybudované a ostatný majetok potrebný pre plnenie predmetu činnosti organizácie alebo v súvislosti s ním. Za nesporné je tiež potrebné považovať, že na parc. č. 1721/96 je postavená inžinierska stavba – cesta prvej triedy, vo vlastníctve štátu, ktorú spravuje Slovenská správa ciest ako správca štátu.

22. Podľa ust. § 1 ods. 1 písm. a) zákona č. 278/1993 Z.z. o majetku štátu, tento zákon upravuje správu majetku vo vlastníctve Slovenskej republiky (ďalej len „majetok štátu“) vo verejnoprospešnej a nepodnikateľskej sfére, ktorú vykonáva správca majetku štátu (ďalej len „správca“), a to štátna rozpočtová organizácia a štátna príspevková organizácia.

23. Podľa ust. § 2 zákona č. 278/1993 Z. z. o majetku štátu, (1) Na účely tohto zákona majetkom štátu sú veci vo vlastníctve Slovenskej republiky vrátane finančných prostriedkov, ako aj pohľadávky a iné majetkové práva Slovenskej republiky. (2) Slovenská republika ako právnická osoba vlastní majetok a nakladá s ním prostredníctvom správcov majetku štátu v súlade s týmto zákonom. Správca podľa § 1 ods. 1 písm. a) a b) nemôže nadobúdať majetok do svojho vlastníctva. Správca majetku štátu vykonáva právne úkony pri správe majetku štátu v mene štátu. Správca koná v mene štátu pred súdmi a inými orgánmi vo veciach, ktoré sa týkajú majetku štátu, ktorý spravuje, alebo sporného majetku, ktorého správcom by mal byť podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

24. Správca môže nadobúdať majetok len do vlastníctva štátu, vykonáva právne úkony pri správe majetku štátu, koná v mene štátu pred súdmi vo veciach, ktoré sa týkajú majetku štátu, ktoré spravuje alebo sporného majetku, ktorého správcom by mal byť podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov.

25. V prvom rade žalobca odvodzoval svoj nárok titulom vyvlastňovacieho rozhodnutia č. Výst. 8849/66 zo dňa 29.11.1968 vydaného Okresným národným výborom, odborom výstavby v Košiciach. Z tohto vyvlastňovacieho rozhodnutia nepochybne vyplýva, že predmetom vyvlastnenia bola okrem iného aj parc. č. 9286/1, ktorá bola vyvlastnená vo výmere 380 m², v čase údajného vyvlastnenia vo vlastníctve právneho predchodcu žalovaného - A. G. (ž. N. O.), bytom P. R. XXX v podiele 1/1. Je nepochybné, že vyvlastňovacie konanie prebiehalo voči právnemu predchodcovi žalovaného ako osobe žijúcej, keďže tento zomrel dňa X.X.XXXX. Z vyvlastňovacieho rozhodnutia vyplýva, že okrem iného sa rozhodnutie doručuje aj vlastníkom vyvlastnených pozemkov, ktorým sa má uhradiť peňažná náhrada do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia príslušným zákonným spôsobom. Tiež vyplýva, že vyvlastnené pozemky už boli užívané, keďže cesta už bola vystavaná. Rozhodnutie je opatrené doložkou právoplatnosti, táto bola vyznačená dňa 17. 2. 1969 s dátum právoplatnosti 30. december 1968.

26. Medzi stranami sporu prebiehalo na tunajšom súde konanie vedené pod sp. zn. 13C/22/2021 v opačnom procesnom postavení, v ktorom žalovaný ako žalobca podal žalobu proti žalobcovi ako žalovanému o zaplatenie sumy 3.350 EUR titulom bezdôvodného obohatenia za užívanie predmetnej parcely bez právneho dôvodu. V spore bol vydaný rozsudok dňa 27. 5. 2022 (neprávoplatný), ktorým bol žalobca ako žalovaný zaviazaný k povinnosti zaplatiť žalovanému, ako žalobcovi sumu 3.350 EUR s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne z dlžnej sumy od 4. 9. 2020 do zaplatenia. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že z pripojeného vyvlastňovacieho spisu bolo súdom zistené, že Krajský investorský útvar východoslovenského kraja v Košiciach požiadal Okresný národný výbor, odbor výstavby v Košiciach dňa 21.10.1966 o vyvlastnenie nehnuteľnosti v katastrálnom území S. K. - E. K., v k. ú. E. T. S. a v k. ú. Košice. V návrhu na vyvlastnenie sa pod bodom 36/48 nachádza aj roľa zapísaná v pozemknoknižnej vložke č. XXXX, ako parcela mpč 9286/1, navrhovaná výmera na vyvlastnenie 380 m² za cenu 0,40 Kčs/m². Krajský investorský útvar navrhol, aby vydané rozhodnutie ONV bolo v zmysle § 14 nariadenia vlády SR č. 91/1961 Z. z. vyvesené na vyhláškovej tabuli príslušného MNV na dobu pätnástich dní. V uvedenom spise sa nachádza aj koncept rozhodnutia ONV, odbor výstavby, ručne písaný č. Výst. 8849/66 zo dňa 20. 11. 1968, ktoré je písané vedúcim odborom výstavby bývalého ONV v Košiciach, meno nečitateľné. Bolo konštatované, že v spise sa nenachádzajú žiadne doručky ani iné doklady preukazujúce doručenie vyvlastňovacieho rozhodnutia právnemu predchodcovi žalobcu. Z odôvodnenia tiež vyplýva, že z dedičského spisu Okresného súdu Košice I sp. zn. 14D/369/2017 po poručiťovi A. G., zomr. X.X.XXXX – právny predchodca žalovaného - bolo zistené, že menovaný poručiťel bol zapísaný ako vlastníkom pozemku parc. č. 9286/1, roľa na Nižnom Heringeši o výmere 1316 m² v PKV č. 1601; v časti B je zapísané vlastníctvo v prospech A. G. a jeho manželky N. O., každému v 1. Dňa 8.6.1962 pod č. d. 1048/62 na polovicu N. G., U. O. bolo vložené vlastnícke právo žalovanému, v tom čase maloletému v 1- ici.

27. Z vyššie uvedeného vyplýva, že v tomto spore žalovaný nadobudol vlastníctvo v 1 k predmetnej nehnuteľnosti dňa 8.6.1962 po poručiťelke N. G., U. O. ako maloletý a následne druhú polovicu titulom dedenia po A. G., zomr. X.X.XXXX. Teda v čase vyvlastňovacieho konania (11/1968) právny predchodca žalovaného bol nepochybne žijúcou osobou.

28. Strany sporu v tomto konaní tento dôkaz nespochybnili, súd preto z vyššie uvedeného dôkazu zabezpečeného súdom v inom konaní tých istých sporových strán, avšak v opačnom procesnom postavení, vychádzal a tam zistený skutkový stav z tohto dôkazu použil v tomto konaní.

29. Súdna prax už ustálila, že všeobecné súdy sú oprávnené skúmať, či správny akt nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť.

30. Súd poukazuje na rozhodnutie NS SR sp. zn. 1Cdo/3/2003, v ktorom dovolací súd SR konštatoval, že „všeobecné súdy sú oprávnené skúmať, či správny akt je vôbec správnym aktom, či nejde o akt ničotný, či nadobudol právoplatnosť a či je vykonateľný. V rámci súdneho prieskumu správneho aktu potom prirodzene platí, že ak sa nekonalo so skutočným vlastníkom a nebolo mu ani doručené rozhodnutie o vyvlastnení, toto rozhodnutie nemohlo nadobudnúť právoplatnosť, v dôsledku čoho nemohlo dôjsť v právnom slova zmysle ani k vyvlastneniu nehnuteľnosti. Inými slovami povedané, vlastníkom nemohol stratiť vlastníctvo k veci na základe rozhodnutia vydaného v konaní, ktorého účastníkom nebol“. V uvedenom spore sa jednalo o obdobné skutkové okolnosti, keď v čase vyvlastňovania pozemku pôvodný vlastníkom tohto pozemku, s ktorým bolo konané vo vyvlastňovacom konaní, už bol mŕtvy. Teda bolo nesporným, že v tom čase vlastníkom bol jeho dedič, s ktorým však nebolo pri vyvlastnení konané. Dovolací súd mal za to, že „vyvlastňovacie rozhodnutie nemohlo nadobudnúť právoplatnosť, keďže nebolo doručené vlastníčkovi (synovi pôvodného vlastníka), ktorý mal byť aj účastníkom vyvlastňovacieho konania. Tým, že toto rozhodnutie nenadobudlo právoplatnosť, nedošlo ani k vyvlastneniu pozemku a navrhovateľ je stále jeho vlastníkom“ (rozhodnutie publikované pod č. 48/2003 ZSP).

31. Podobne NS SR v rozsudku sp. zn. 5Cdo/157/2007 zo dňa 14.10.2008 okrem iného vyslovil: „K preskúmateľnosti správnych aktov Najvyšší súd Slovenskej republiky považuje za potrebné, okrem dôvodov uvádzaných odvolacím súdom, uviesť, že všeobecné súdy nie sú oprávnené skúmať ich platnosť či zákonnosť (nejde totiž o právny úkon) mimo rámca správneho súdnictva, ale zásadne len so zreteľom na to, či išlo o akty nulitné (ničotné), teda o akty, ktorých vady sú tak závažné (čo do zápornej kvality vady), že sa neuplatní prezumpcia ich správnosti. Také akty nevyžadujú zvláštny proces na odstránenie vady (alebo aktov samých), ale nikto ich nemusí rešpektovať a od začiatku sa na ne hľadí ako na akty neexistujúce. Mimo povinnosť skúmať, či predpokladaný správny akt vôbec je správnym aktom (či nie je paaktom) a či ide o akt vydaný v medziach právomoci príslušného orgánu, sú súdy rovnako povinné zaoberať sa tým, či správny akt nadobudol právoplatnosť a či je vykonateľný. Pri kategórii aktov, ktoré sú len vecne chybné alebo nezákonné platí prezumpcia ich správnosti, pokiaľ nie sú vymedzeným postupom opravené alebo zrušené a musia byť považované za bezchybné, majú právne účinky a sú pre súdy v zmysle § 135 ods. 2 O.s.p. záväzné.“

32. Platný právny poriadok vo všeobecnosti (Civilný sporový poriadok, Civilný mimosporový poriadok, Správny súdny poriadok, Zákon o správnom konaní a iné) pojem nulitný (ničotný) správny akt vôbec nedefinoval, na rozdiel od ČR, kde zákonodarca uvádza povahu, znaky ničotného rozhodnutia v správnom konaní a upravuje aj postup, t.j. kedy a za akých podmienok po zistení ničotnosti z dôvodov stanovených v zákone, vyhlasuje ničotnosť príslušný správny orgán, resp. vyslovuje súd.

33. Na základe procesnej teórie a niekoľkých rozhodnutí všeobecných súdov či ÚS SR, ktoré kvalifikovali vlastnosti nulitného správneho aktu, súd má za to, že nulita rozhodnutia nie je iba dôsledkom toho, že akt vydal orgán, ktorý na to nemal právomoc, ale môže byť aj dôsledkom iných obzvlášť závažných väd, ako: nedostatku právneho základu, najťažších väd príslušnosti, absolútneho nedostatku formy, absolútneho omylu v osobe adresáta, neexistencie skutkového základu spôsobujúceho bezobsažnosť, požiadavky nedovoleného (trestného) plnenia, požiadavky plnenia fakticky nemožného, neurčitosti a nezmyselnosti, neexistencie vôle a podobne (viď napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 8Sžr/52/2016).

34. Najvyšší súd SR v rozsudku sp.zn. 8Sžr/52/2016 vychádzal z úvahy, že pojem účastník konania patrí ku kľúčovým pojmom správneho poriadku, pretože prostredníctvom tohto subjektu dochádza v správnom konaní k individualizácii abstraktných vzťahov upravených v hmotnoprávných predpisoch. Legálna definícia účastníkov konania v správnom poriadku je formulovaná relatívne široko, tak aby postihla čo najširší okruh subjektov, ktorých sa môže správne konanie dotknúť. Správny orgán je potom povinný počas celého konania skúmať, či všetky subjekty spĺňajú podmienky na priznanie účastníka konania. Účastník správneho konania, na to aby sám mohol konať pred správnym orgánom, musí disponovať procesnou subjektivitou a procesnou spôsobilosťou. Procesnú subjektivitu - spôsobilosť byť účastníkom správneho konania má každý, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, teda ten, kto je subjektom práva podľa hmotného práva, ako aj ten, komu ju zákon výslovne priznáva. Procesná spôsobilosť je potom schopnosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a povinnosti v správnom konaní. NS SR dospel k záveru, že správne rozhodnutie odporcu je ničotným (nulitným) z dôvodu, že odporca vydal rozhodnutie proti zomrelej osobe a tým rozhodol o právach a povinnostiach zomrelej osoby, ktorá nemala v čase vydania rozhodnutia odporcu procesnú subjektivitu.

35. Výstižné je aj rozhodnutie NS SR sp.zn. 3Cdo/263/2018, v ktorom Najvyšší súd SR konštatoval, že napriek viacerým odlišnostiam aj vo veci určenia vlastníctva možno zohľadniť závery vyslovené v konaní sp.zn. 3Cdo/96/1998, že právne účinky, ktoré zákon s vyvlastnením spája, nemôže privodiť vyvlastňovacie konanie, ktoré prebehlo v rozpore so zákonom; teda že v prípade protizákonného vyvlastňovacieho konania alebo rozhodnutia nemožno týmto priznať potrebné právne účinky len s poukazom na nevyužitie opravných prostriedkov, ktorými by sa prípadne šlo proti stavu nezákonnosti brániť a že rozhodnutím správneho orgánu o vyvlastnení, ktorému (s poukazom na uvedené vyššie) nejde priznať potrebné právne účinky, nie je súd viazaný a nie je z neho ani (bez ďalšieho) povinný vychádzať, resp. naň prihliadať. Dovolací súd považoval za odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu pokiaľ súdy nižšej inštancie vychádzali z možnosti priznania účinkov aj rozhodnutiu o vyvlastnení s pochybnou právoplatnosťou. Dovolací súd považoval za použiteľný aj na rozhodnutia správnych orgánov prinajmenšom za pomoci argumentu právnej logiky „a maiori ad minus“ (od väčšieho k menšiemu) uznesenie Veľkého senátu zo 7. októbra 2020 sp.zn. 1 V Cdo/6/2019 s právnou vetou „súd je oprávnený posúdiť, kedy“ (rozumej teda aj, či) „nadobudlo súdne rozhodnutie v inej veci právoplatnosť; pri posúdení tejto otázky nie je viazaný vyznačenou doložkou právoplatnosti. Pri posudzovaní správnosti údajov vyznačených v doložke nie je obmedzený žiadnou lehotou“.

36. Z predmetného vyvlastňovacieho rozhodnutia je zrejmé, že toto bolo vydané odborom výstavby Okresného národného výboru Košice, ako stavebným úradom prvého stupňa, ktorého príslušnosť a právomoc bola založená zákona č. 87/1958 Zb. Predmetné vyvlastňovacie rozhodnutie bolo v danom

prípade vydané vo vzťahu k spornému pozemku voči osobe žijúcej. Je nepochybné a uvedené je zrejme z dôkazov, že vo vyvlastňovacom konaní na to určený orgán štátu disponujúci zverenou právomocou konal s osobou žijúcou v čase vyvlastňovacieho konania – právnym predchodcom žalovaného, ktorej však rozhodnutie o vyvlastnení nedoručil.

37. Podľa ust. § 18 zákona č. 87/1958 Zb. o stavebnom poriadku platného a účinného v čase vyvlastnenia, (1) Ak to vyžaduje uskutočnenie úloh určených štátnym plánom rozvoja národného hospodárstva, uskutočnenie stavby alebo jej užívanie alebo vykonanie asanácie, možno potrebné nehnuteľností alebo práva k nim vyvlastniť. Ak nejde o vyvlastnenie na účely uskutočnenia úloh určených štátnym plánom rozvoja národného hospodárstva, možno nehnuteľností alebo práva k nim vyvlastniť, len ak prevažuje záujem na uskutočnení alebo užívaní stavby alebo na vykonaní asanácie nad iným oprávneným záujmom doterajšieho vlastníka alebo iného oprávneného. (2) Vyvlastniť možno, len ak nemožno účel vyvlastnenia dosiahnuť inak a ak nemožno získať nehnuteľností alebo práva k nim dohodou. Vyvlastnenie musí byť v zhode so zámermi a cieľmi územného plánu a môže sa vykonať len v nevyhnutnom rozsahu a s najmenším obmedzením práv tretích osôb. (3) Vyvlastnením možno dosiahnuť, aby sa trpeli opatrenia, ktoré obmedzujú výkon vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam alebo iného vecného práva, zriadenie vecných práv k nehnuteľnostiam, prechod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti alebo postúpenie, obmedzenie alebo zrušenie iného vecného práva. (4) Prechodom vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vyvlastnením zanikajú všetky práva tretích osôb k nej, pokiaľ rozhodnutie o vyvlastnení neustanovuje niečo iné.

38. Podľa ust. § 19 zákona č. 87/1958 Zb. o stavebnom poriadku platného a účinného v čase vyvlastnenia, (1) Náhradu za vyvlastnenie poskytne osoba, na prospech ktorej sa vyvlastnenie vykonalo. (2) Ak je predmetom vyvlastnenia osobný majetok alebo pôdohospodársky pozemok, môže stavebný úrad priznať vyvlastnenému na jeho žiadosť alebo na návrh vyvlastniteľa náhradu v inom vhodnom nehnuteľnom majetku alebo v stavebných prostriedkoch.

39. Podľa ust. § 20 zákona č. 87/1958 Zb. o stavebnom poriadku platného a účinného v čase vyvlastnenia, (1) O vyvlastnení a o náhrade za vyvlastnenie rozhoduje stavebný úrad. (2) Ak nepreukáže vyvlastňovaný vyvlastňovateľovi, že tretie osoby, ktorým náležia práva podľa zápisu v pozemkovej knihe alebo podľa iných dokladov predložených v konaní o vyvlastnení, a orgány kompetentné na vyberanie štátnych príjmov súhlasia s vyplatením náhrady vyvlastňovanému, zloží vyvlastňovateľ náhradu na súde, v obvode ktorého je nehnuteľnosť. Súd rozvrhne zloženú sumu podľa predpisov o rozvrhu podstaty v exekučnom konaní.

40. Podľa ust. § 22 zákona č. 87/1958 Zb. o stavebnom poriadku platného a účinného v čase vyvlastnenia, ak to vyžaduje uskutočnenie úloh štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva, môže stavebný úrad rozhodnúť, že na nehnuteľnosti môžu sa vykonávať pred jej vyvlastnením nevyhnutné prípravné práce, zároveň určí ich rozsah. O náhrade za predbežné užívanie nehnuteľnosti a o náhrade vzniknutej škody platia obdobne ustanovenia platné pre vyvlastnenie.

41. Podľa ust. § 43 vyhlášky č. 144/1959 Ú.V., ktorou sa vykonáva zákon o stavebnom poriadku (1) Vyvlastňovacie konanie začína stavebný úrad na žiadosť vyvlastniteľa. (2) Ak sa má uskutočniť vyvlastnenie nehnuteľností alebo práv k nim, pre uskutočnenie stavby, je stavebník povinný požiadať o vyvlastnenie skôr ako predloží žiadosť o vydanie rozhodnutia o prípustnosti stavby. Pred skončením vyvlastňovacieho konania nie je prípustné začínať stavebné práce. (3) Ak sa má uskutočniť vyvlastnenie nehnuteľností alebo práv k nim pre účely užívania stavby, treba posúdiť vec z hľadiska všeobecného záujmu tak, aby nedochádzalo k zbytočnému vyvlastneniu nehnuteľností prechodom vlastníckeho práva tam, kde možno účel vyvlastnenia dosiahnuť inak (napr. zriadením vecného bremena). Vyvlastnenie možno spravidla pripustiť v prípadoch, keď pôjde o zabezpečenie prístupu k stavbe, o užívanie prevažnej časti stavby socialistickou organizáciou alebo keď takéto užívanie stavby je viazané na nákladné investície. (4) K vyvlastneniu za účelom asanácie je možné prikrčiť, akonáhle je schválený územný plán, ktorý rieši asanáciu krajiny alebo obce. Konanie o drobnej asanácii môže sa spojiť s vyvlastňovacím konaním. V takomto konaní stavebný úrad nariadi po určení podmienok drobnej asanácie miestne vyšetrovanie, vyzve záujemcov o drobnú asanáciu na uzavretie dohody a postúpenie pozemkov a určí im lehotu, v ktorej sa má podať zpráva o docielenej dohode. Ak dôjde k dohode, vydá len rozhodnutie o drobnej asanácii, ak k dohode nedôjde, doplní toto rozhodnutie výrokom o vyvlastnení. (5) Ak nejde o vyvlastnenie pre účely uskutočnenia úloh určených štátnym plánom rozvoja národného hospodárstva, musí stavebný úrad pri rozhodovaní o vyvlastnení najmä v prospech súkromných stavebníkov posúdiť, či prevažuje záujem na uskutočnení alebo užívaní stavby alebo na vykonaní asanácie nad iným oprávneným záujmom doterajšieho vlastníka alebo iného oprávneného, a to tak, aby neboli zbytočne obmedzované nadobudnuté práva jednotlivcov. Stavebný úrad najmä skúma, či záujem stavebníka je v súlade so všeobecným záujmom. (6) Žiadateľ o vyvlastnenie musí vierohodne preukázať, že sa pokúsil

o dohodu s vlastníkom, ale že pokus nevedol k cieľu. Dokladom o tom je výzva na uzavretie dohody, ktorá musí obsahovať požiadavku žiadateľa, presný návrh náhrady, ktorú doterajšiemu vlastníkovi ponúka, ako aj upozornenie, že ak neodpovie vlastník do 15 dní na takýto doporučené zaslaný návrh, predpokladá sa, že dohodu odmieta. (7) Možnosť dosiahnutia účelu vyvlastnenia iným spôsobom ako vyvlastnením zisťuje stavebný úrad podľa návrhu a pripomienok účastníkov konania, prípadne i na základe vlastnej znalosti veci.

42. Podľa ust. § 45 vyhlášky č. 144/1959 Ú.V., ktorou sa vykonáva zákon o stavebnom poriadku, žiadosť o vyvlastnenie sa podáva u výkonného orgánu miestneho národného výboru príslušného podľa miesta vyvlastnenia.. Žiadosť obsahuje: a) mená a adresy osôb, proti ktorým smeruje žiadosť o vyvlastnenie, a osôb alebo organizácií, v prospech ktorých sa vyvlastňuje; pokiaľ nie je známy ich pobyt, treba o tom pripojiť príslušný doklad; b) výpis z pozemkovej knihy s uvedením majetkovej podstaty a záväzkov viaznúcich na nehnuteľnosti; c) geometrický (polohopisný) plán v troch vyhotoveniach vyjadrujúci presný rozsah navrhnutého vyvlastnenia, ak nejde o vyvlastnenie celej pozemkovej parcely; ak nie je možné určiť rozsah vyvlastnenia presne, nahradí tento plán odborne vyhotovený výkres, vyjadrujúci rozsah nehnuteľností podľa vypracovanej dokumentácie; d) doklad o tom, že nedošlo k dohode o dobrovoľnom výkupe nehnuteľností; e) vyvlastňovací návrh, jeho odôvodnenie s údajom o rozsahu vyvlastnenia a návrh náhrady.

43. Podľa ust. § 46 vyhlášky č. 144/1959 Ú.V., ktorou sa vykonáva zákon o stavebnom poriadku, (1) Výkonný orgán miestneho národného výboru predloží žiadosť o vyvlastnenie so svojím vyjadrením do 7 dní príslušnému stavebnému úradu. Stavebný úrad môže si podľa okolností vyžiadať doplnenie žiadosti. (2) Stavebný úrad požiada, ak je to potrebné na zabezpečenie vyvlastňovacieho konania, príslušný súd o poznamenanie začatia vyvlastňovacieho konania v pozemkových knihách. (3) O žiadosti o vyvlastnenie vykoná stavebný úrad ústne jednanie, v prípade potreby priamo na mieste. Toto konanie možno spojovať s konaním o územnom rozhodnutí a inými konaniami. Účastníkom konania sa doručí pozvanie na vyvlastňovacie konanie s doložkou, že k námietkam uplatňovaným proti vyvlastneniu po uskutočnenom ústnom jednaní sa neprihliadne.

44. Podľa ust. § 47 vyhlášky č. 144/1959 Ú.V., ktorou sa vykonáva zákon o stavebnom poriadku, Rozhodnutie o vyvlastnení obsahuje a) predmet a rozsah vyvlastnenia; b) mená osôb alebo organizácií, v prospech ktorých sa vyvlastňuje; c) meno osoby, na ťarchu ktorej sa vyvlastňuje; d) dôvody vyvlastnenia; e) lehotu, do ktorej je vyvlastniteľ povinný začať s užívaním vyvlastnenej nehnuteľnosti alebo práva; f) pri zriadení práva stavby alebo iných vecných práv čas, na ktorý sa právo zriaďuje; g) výšku náhrady za vyvlastnenie a podmienky jej zročnosti.

45. K otázke doručovania vyvlastňovacieho rozhodnutia v tejto časti vyhlášky niet ďalšej úpravy.

46. Vyvlastňovacie rozhodnutie bolo vydané dňa 29.11.1968 a v tom čase otázku doručovania upravoval zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní.

47. Podľa ust. § 14 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení účinnom v čase vyvlastnenia, (1) Účastníkom konania je ten, o koho právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach sa má konať alebo koho práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť rozhodnutím priamo dotknuté; účastníkom konania je aj ten, kto tvrdí, že môže byť rozhodnutím vo svojich právach, právom chránených záujmoch alebo povinnostiach priamo dotknutý, a to až do času, kým sa preukáže opak. (2) Účastníkom konania je aj ten, komu osobitný právny predpis také postavenie priznáva.

48. Podľa ust. § 24 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení účinnom v čase vyvlastnenia, dôležité písomnosti, najmä rozhodnutia, sa doručujú do vlastných rúk.

49. Právny inštitút doručovania je v každom procesnom predpise jedným z kľúčových a býva detailne upravený. Na doručovanie sa upínajú tie najdôležitejšie dôsledky vrchnostenského rozhodovania orgánov štátnej moci (možnosť podať opravný prostriedok, správnu alebo inú žalobu, formálna i materiálna právna moc, vykonateľnosť). Doručením vznikajú, zanikajú alebo sa menia práva a povinnosti účastníkov konania. Preto je úprava doručovania a postupu pri ňom vždy vyhradená zákonu. Odchýlky od všeobecných procesných poriadkov sú možné - musia sa však rovnako stať na základe zákona.

50. V správnom konaní sa uplatňuje základný princíp, podľa ktorého sa dôležité písomnosti – medzi ktoré nepochybne patrí aj rozhodnutie o vyvlastnení – doručujú zásadne do vlastných rúk účastníka konania.

51. Najvyšší súd SR v rozsudku sp.zn. 8Sžr/52/2016 vychádzal z úvahy, že pojem účastník konania patrí ku kľúčovým pojmom správneho poriadku, pretože prostredníctvom tohto subjektu dochádza v správnom konaní k individualizácii abstraktných vzťahov upravených v hmotnoprávných predpisoch. Legálna definícia účastníkov konania v správnom poriadku je formulovaná relatívne široko, tak aby postihla čo najširší okruh subjektov, ktorých sa môže správne konanie dotknúť. Správny orgán je potom povinný počas celého konania skúmať, či všetky subjekty spĺňajú podmienky na priznanie účastníka konania. Účastník správneho konania, na to aby sám mohol konať pred správnym orgánom, musí disponovať procesnou subjektivitou a procesnou spôsobilosťou. Procesnú subjektivitu - spôsobilosť byť účastníkom správneho konania má každý, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti, teda ten, kto je subjektom práva podľa hmotného práva, ako aj ten, komu ju zákon výslovne priznáva. Procesná spôsobilosť je potom schopnosť vlastnými úkonmi nadobúdať práva a povinnosti v správnom konaní.

52. S doručovaním sa v práve spájajú významné dôsledky. Doručovanie rozhodnutí v správnom konaní má vplyv na splnenie procesných podmienok odvolacieho konania, ako aj konania následného súdneho prieskumu správnych rozhodnutí v správnom súdnictve. Ak nebolo rozhodnutie správne doručené podľa zákonných predpisov, s takouto vadou sú spojené závažné procesnoprávne následky, nemôže začať plynúť lehota na podanie odvolania alebo žaloby a rozhodnutie nemôže nadobudnúť právoplatnosť, pretože doručenie rozhodnutia vo veci samej je nevyhnutným predpokladom právoplatného skončenia veci. Kvalifikovanou formou doručovania je doručovanie do vlastných rúk, pri ktorom písomnosť môže prevziať len adresát a možnosť doručiť písomnosť náhradnému prijímateľovi je vylúčená, okrem splnomocnenca na preberanie zásielok. Ak písomnosť prevzal niekto iný ako osoba oprávnená podľa zákona na prevzatie písomnosti určenej do vlastných rúk, písomnosť nie je možné považovať za doručenú a takéto doručenie inej osobe, nemôže mať účinky riadneho doručenia, a to ani v prípade, keby sa jej prostredníctvom písomnosť do rúk účastníka dostala. Správnosť doručenia preukazuje správny orgán, spravidla doručenkami (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 20. septembra 2011, sp. zn. 3 Sžo/13/2011).

53. Tak ako súd vyššie uviedol a uvedené je nepochybné a nesporné, vyvlastňovacie rozhodnutie nebolo doručené účastníkom konania, v danom prípade právnemu predchodcovi žalovaného, a uvedené vedie k záveru o nenadobudnutí právoplatnosti vo vzťahu k vyvlastneniu spornej parcely, teda došlo k vade, ktorá je tak závažná, že vyvlastňovacie rozhodnutie je potrebné považovať za nulitný akt a nemohlo nadobudnúť účinky.

54. V prípade, ak nehnuteľnosť neprešla na štát platne, nedošlo k zániku vlastníckeho práva pôvodného vlastníka. Takýto záver vyplýva z ustálenej rozhodovacej praxe vyšších súdnych autorít (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo/68/2019 zo dňa 30. októbra 2019).

55. S poukazom na vyššie uvedené súd dospel k záveru, že rozhodnutie o vyvlastnení je ničotným (nulitným) aktom a aj po jeho vydaní ostalo zachované vlastnícke právo dedičov zomrelých pôvodných vlastníkov.

56. Na základe neúčinného vyvlastňovacieho rozhodnutia nemohlo dôjsť k prechodu vlastníctva na štát, v prospech ktorého bola nehnuteľnosť vyvlastnená. Československý štát (a následne Slovenská republika) nikdy nenadobudol vlastnícke právo na základe rozhodnutia o vyvlastnení.

57. Žalobca primárne svoje vlastnícke právo odvodzoval od vyvlastňovacieho rozhodnutia a zároveň mal za to, že v prípade, ak by mu vlastnícke právo na základe tohto titulu nesvedčalo, stal sa vlastníkom vydržaním. Tvrdil, že do dobromyseľnej držby vstúpil od roku 1991, ako titul do vstupu držby uviedol práve rozhodnutie o vyvlastnení a tiež poukázal na rozhodnutie o povolení stavby. Mal zato, že boli splnené všetky podmienky pre vydržanie vyžadované zákonom, jeho právny predchodca bol v dobrej viere, že mu sporný pozemok patrí a že ho užíva oprávnene.

58. Vydržanie je jeden zo spôsobov pôvodného nadobudnutia práva, pri ktorom sa na základe splnenia zákonom stanovených podmienok priznávajú právne účinky aj len domnelému právu vyplývajúcejmu z domnelého právneho vzťahu medzi jeho určitými subjektmi, ak toto právo bolo vykonávané po stanovenú dobu nerušene a nepretržite v dobrej viere, že nejde o právo len domnelé.

59. Jednou z podmienok nadobudnutia vlastníctva vydržaním je teda oprávnenosť držby, pričom otázku, či držiteľ je v dobrej viere (že mu vec patrí) alebo nie je, treba vždy hodnotiť objektívne a nie iba zo subjektívneho hľadiska (osobného presvedčenia) samého účastníka, a vždy treba brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú možno vzhľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal alebo nemohol mať po celú vydržačiu dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec (právo) patrí. Dobrá viera zaniká v okamžiku, kedy sa držiteľ zoznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne museli vyvolať pochybnosť o tom, že mu vec právom patrí. Na tom nič nemení skutočnosť, že držiteľ bol aj naďalej (subjektívne) v dobrej viere. Dobrá viera držiteľa sa musí vzťahovať aj k okolnostiam, za ktorých vôbec mohlo vlastnícke právo vzniknúť, teda aj k právnemu dôvodu (titulu) vzniku vlastníctva.

60. Dobromyseľnosť držiteľa musí byť posudzovaná aj z hľadiska, či držiteľ pri zachovaní náležitej opatrnosti, ktorú možno s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu na každom subjekte požadovať, mal alebo mohol mať pochybnosti, že užíva nehnuteľnosti, ktorých vlastníctvo nenadobudol. Pri posudzovaní oprávnenosti držby treba teda vychádzať zo zásady, že jej predpokladom je presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne, ak si určitú vec prisvojuje. Vo všeobecnosti platí, že dobromyseľnosť zaniká v okamihu, kedy sa držiteľ zoznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne museli vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec právom patrí alebo že je subjektom práva, ktorého obsah vykonáva. Pre zánik dobromyseľnosti a následné prerušenie vydržacej doby je teda rozhodujúca vedomosť držiteľa o takýchto skutočnostiach (napr. rozsudok NS SR sp.zn. 2Cdo/119/2007).

61. Problematika nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním je v rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu konštantne ustálená a k predpokladom vydržania vlastníckeho práva NS SR zaujal právne závery už v mnohých rozhodnutiach, napr. v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/49/2010 konštatoval, že dobromyseľnosť, ako vnútorný psychický stav, je potrebné objektivizovať s prihliadnutím na všetky okolnosti, za ktorých došlo k faktickému nakladaniu s vecou, resp. vykonávaniu práva pre seba. Z týchto okolností potom možno usúdiť, či držiteľ mohol, alebo nemohol rozpoznať, že mu vec alebo právo skutočne patrí. Okolnosťami, ktoré môžu svedčiť pre záver o existencii dobrej viery, sú aj okolnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia práva (právneho titulu), teda tzv. uchopenia sa držby. Subjektívny pocit držiteľa nemôže byť sám osebe podkladom pre vydržanie, ak nie je tento pocit vyvolaný okolnosťami objektívne nasvedčujúcimi oprávnenosti držby práva.

62. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/12/2010 na vyššie uvedené nadviazal konštatovaním, podľa ktorého posúdenie, či držiteľ v dobrej viere je alebo nie je, treba vždy hodnotiť objektívne a nie iba zo subjektívneho hľadiska (osobného presvedčenia) samého účastníka, a vždy treba brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú možno vzhľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal alebo nemohol mať po celú vydržačiu dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec (právo) patrí. Dobrá viera držiteľa sa musí vzťahovať aj k okolnostiam, za ktorých vôbec mohlo vlastnícke právo vzniknúť, teda aj k právnemu dôvodu (titulu) vzniku vlastníctva.

63. Podľa ust. § 868 Občianskeho zákonníka účinného od 1.1.1992, pokiaľ nie je uvedené inak, spravujú sa ustanoveniami tohto zákona aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. januárom 1992; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. januárom 1992 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov.

64. Ide o všeobecné prechodné ustanovenie, vychádzajúce zo zásady nepravnej spätnej pôsobnosti. Z dôvodov ochrany nadobudnutých práv je zásadne neprípustné, aby sa podľa nových ustanovení posudzoval vznik právnych vzťahov, ktoré vznikli za platnosti doterajšieho práva. Či tu právny vzťah je a aký, u právnych vzťahov vzniknutých pred 1. januárom 1992, sa posudzuje podľa doterajšieho práva. Podľa doterajších predpisov sa posudzujú aj nároky, ktoré vznikli pred účinnosťou novely. Právne vzťahy vzniknuté podľa doterajších predpisov je však už potrebné posudzovať podľa tých ustanovení novely, ktoré upravujú vzťahy svojím obsahom a účelom najbližšie.

65. Podľa ust. § 129 ods. 1 Občianskeho zákonníka, držiteľom je ten, kto s vecou nakladá ako s vlastnou alebo kto vykonáva právo pre seba.

66. Podľa ust. § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.

67. Podľa ust. § 130 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak zákon neustanovuje inak, má oprávnený držiteľ rovnaké práva ako vlastník, najmä má tiež právo na plody a úžitky z veci po dobu oprávnenej držby.

68. Podľa ust. § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka, oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu 3 rokov, ak ide o hnutelnosť, a po dobu 10 rokov, ak ide o nehnuteľnosť.

69. Podľa ust. § 134 ods. 3 Občianskeho zákonníka, do doby podľa ods. 1 sa započíta aj doba, po ktorú má vec v oprávnenej držbe právny predchodca.

70. Občiansky zákonník platný od 1.4.1964 (zákon č. 40/1964 Zb.) neupravoval inštitút vydržania, tento bol vypustený z právnej úpravy a opätovne zavedený novelou, a to zákonom č. 131/1982 Zb. s účinnosťou od 1.4.1983. Vo svojich prechodných ustanoveniach upravoval možnosť započítania doby, po ktorú mal oprávnený subjekt nehnuteľnosť v držbe, aj dobu držby právneho predchodcu, ktorý mal vec nepretržite v držbe aj pred 1.4.1983 s tým, že tento čas sa neskončí skôr než 1.4.1984.

71. Podľa ust. § 132a ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení platnom do 31.12.1991, kto s vecou nakladá ako so svojou vlastnou a so zreteľom na všetky okolnosti je dobromyseľný, že mu vec opatrí, má, pokiaľ nie je ustanovené inak, obdobné práva na ochranu, aké má vlastník veci.

72. Z uvedeného citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že oprávneným držiteľom mohol byť ktokoľvek, tak fyzické ako aj právnické osoby, teda aj štát.

73. Právna úprava vydržania pred 1.1.1992, t.j. pred účinnosťou zákona č. 509/1991 Zb., zásadne neumožňovala vydržanie právnickou osobou, lebo táto právnická osoba nebola spôsobilým subjektom vydržateľa. Právnická osoba sa však mohla stať oprávneným držiteľom, ak s vecou nakladala ako so svojou a bola so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že jej vec patrí. Zákon výslovne žiaden subjekt práva z držby nevylučoval, ale napriek tomu oprávnená držba právnickej osoby nemohla vyústiť do nadobudnutia vlastníckeho práva na základe vydržania, s ohľadom na znenie § 135a Občianskeho zákonníka v znení platnom do 31.12.1991.

74. Inštitút vydržania bol opätovne zavedený do Občianskeho zákonníka novelou – zákonom č. 131/1982 Zb. s účinnosťou od 1.4.1983 a umožňoval vydržanie vlastníckeho práva len občanom, teda fyzickým osobám a súčasne vo svojich ustanoveniach upravoval možnosť započítania doby, po ktorú mal oprávnený subjekt nehnuteľnosť v držbe, aj dobu držby právneho predchodcu, ktorý mal vec nepretržite v držbe pred 1.4.1983 s tým, že tento čas sa neskončí skôr než 1.4.1984 (§ 507a ods. 3 zákona č. 131/1982 Zb.).

75. Zákon č. 509/1991 Zb., ktorý nadobudol účinnosť dňom 1.1.1992, zmenil ustanovenia Občianskeho zákonníka o držbe a vydržaní. Subjektom držby môže byť tak občan ako aj právnická osoba, avšak jedine oprávnenému držiteľovi zákon umožňuje, aby sa stal držbou veci po dobu stanovenú zákonom jej vlastníkom.

76. Ak teda držiteľ pozemku, t.j. ten, kto s pozemkom nakladal ako s vlastným, spĺňal k 1.1.1992 podmienku nepretržitej držby trvajúcej po dobu 10 rokov, a zároveň bol držiteľom oprávneným, t.j. bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu pozemok patrí, nadobudol k tomuto dňu vlastnícke právo k pozemku vydržaním.

77. Konštantná judikatúra vychádza z názoru, že do doby, po ktorú mal oprávnený držiteľ vec v držbe, je potrebné pre účely vydržania započítať i dobu, po ktorú vec držal pred 1.1.1992, a to i v prípade, že išlo o vec v štátnom vlastníctve. Štát sa tak mohol stať vlastníkom nehnuteľnosti po 1.1.1992, pokiaľ mal nehnuteľnosť v oprávnenej držbe nepretržite po dobu 10 rokov, pričom do vydržacej doby je potrebné započítať i dobu oprávnenej držby vykonávanej pred uvedeným dňom. Oprávnenú držbu štátu si môže započítať i jeho právny nástupca.

78. Súd najprv upriamuje pozornosť na predchádzajúcu konštatáciu, že štát nikdy nenadobudol vlastnícke právo na základe rozhodnutia o vyvlastnení. Takéto rozhodnutie nemohlo ani zakladať

dobromyseľnú držbu zo strany štátu. Keďže štát spôsobil nezákonnosť vyvlastňovacieho rozhodnutia, nemožno toto rozhodnutie považovať za právne akceptovateľný titul vstupu do držby.

79. Súd poukazuje na zásadu, v zmysle ktorej „z neprávania nemôže vzniknúť právo“, t.j. platne nemôže nadobudnúť vlastnícke právo právny nástupca, ak subjekt, od ktorého odvodzuje svoje vlastnícke právo k nehnuteľnosti, toto právo nikdy nenadobudol. Vzhľadom na to, že štát nebol v čase nadobudnutia účinnosti zákona č. 509/1991 Zb., t.j. 1.1.1992 vlastníkom uvedenej parcely, nemohol ju ani žalobca podľa uvedeného zákona od neho, ako nevlastníka, platne nadobudnúť.

80. Dôkazné bremeno o dobrej viere, že žalobcovi svedčí nadobúdaci titul (a teda nadobudol vlastnícke právo) v danom prípade zaťažovalo žalobcu, ako osobu, ktorej je dobrá viera na prospech.

81. V prejednávanej veci bolo potrebné, aby žalobca nielen tvrdil, ale hlavne, aby preukázal, že naplnil všetky podmienky ustanovené § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka k tomu, aby nadobudol vlastnícke právo k označenej nehnuteľnosti.

82. Funkciou vydržania je umožniť nadobudnutie vlastníctva držiteľovi, ktorý vec dlhodobo ovláda v dobrej viere, že je jej vlastníkom, pričom táto dobrá viera (dobromyseľnosť) je podľa platnej úpravy daná „so zreteľom na všetky okolnosti“. Opakom ovládania veci držiteľom je nečinnosť vlastníka. Vydržanie tak hojí najmä vady alebo nedostatok nadobúdacieho titulu. V prípade, že zmluva je neplatná pre vadu, o ktorej nemohol nadobúdateľ pri zachovaní obvyklej opatrnosti vedieť, alebo ak tu výnimočne titul vôbec nie je a nadobúdateľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že tu titul je, stane sa nadobúdateľ vecí jej oprávneným držiteľom a pri splnení ďalších podmienok ju vydrží. Účelom vydržania je uviesť do súladu dlhodobý faktický stav so stavom právnym (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu SR z 28. marca 2011, sp. zn. 5 Cdo 87/2010).

83. Podstatnou pre rozhodnutie v tejto veci bolo v rámci vykonaného dokazovania posúdiť otázku dobromyseľnosti držby spornej nehnuteľnosti žalobcom, resp. štátom.

84. Žalobca v žalobe tvrdil, že vyvlastňovacie rozhodnutie z roku 1968 dokazuje oprávnenosť užívania pozemku a tiež aj dobrú vieru nadobúdateľa, ktorý po celé desaťročia nebol v jeho užívaní rušený.

85. Vychádzajúc z tvrdení žalobcu, možno vyvodíť, že vydržacia lehota začala plynúť od 30.12.1968, kedy malo nadobudnúť právoplatnosť vyvlastňovacie rozhodnutie. Vtedy Občiansky zákonník vydržanie vôbec neupravoval. Z uvedeného dôvodu bolo potrebné vychádzať z toho, že po 1. 4. 1964 nebolo možné vlastnícke právo k nehnuteľnostiam nadobudnúť vydržaním. Až novela Občianskeho zákonníka (zákon č. 131/1982 Zb.), účinná od 1. 4. 1983, opätovne vrátila inštitút vydržania do Občianskeho zákonníka, hoci vo výrazne obmedzenej podobe (možnosť vydržania obmedzila len na fyzické osoby, keď toto právo nepriznala aj právnickým osobám, tiež zúžila okruh hnutelých i nehnuteľných vecí, ku ktorým bolo možné nadobudnúť vlastníctvo vydržaním). Novela Občianskeho zákonníka (zákon č. 509/1991 Zb.) účinná od 1. 1. 1992, obnovila tradičné poňatie inštitútu vydržania v slovenskom právnom poriadku, keď napr. opätovne umožnila nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním aj právnickým osobám.

86. Žalobca nemohol nadobudnúť vlastnícke právo k spornému pozemku vydržaním podľa Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31. 12. 1991, z dôvodu, že dovtedy platná právna úprava neumožňovala vydržať vlastnícke právo právnickej osobe. Vychádzajúc z textu vyššie, samozrejme za predpokladu splnenia ostatných zákonných podmienok, tak mohol žalobca (resp. jeho právny predchodca) ako právnická osoba – štát podľa názoru súdu nadobudnúť vlastnícke právo k spornému pozemku vydržaním najskôr k 1.1. 1992, kedy prestalo platiť obmedzenie subjektov nadobúdania vlastníckeho práva vydržaním (vydržať vlastníctvo už mohli nielen fyzické ale aj právnické osoby, a teda aj štát).

87. Z dôvodu, že žalobca v konaní nepreukázal splnenie všetkých zákonom stanovených podmienok vydržania vlastníctva, osobitne podmienky dobromyseľnosti držby, nebolo možné žalobe vyhovieť.

88. Okolnosťami, ktoré môžu svedčiť pre záver o existencii dobrej viery (dobromyseľnosti) podľa § 130 ods. 1 Obč. zák. sú spravidla okolnosti, týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia práva a svedčiace o poctivosti jeho nadobudnutia. Domnienka držiteľa, že mu vec alebo právo patrí, sa musí vždy opierať o niektorý právny úkon alebo inú právnu skutočnosť, na základe ktorých, podľa jeho presvedčenia, vec alebo právo nadobudol. Ako podmienka vydržania nestačí len subjektívne presvedčenie držiteľa o tom, že vec alebo právo mu patrí, ale je potrebné, aby držiteľ bol v dobrej viere (aby bol dobromyseľný) „s prihliadnutím na všetky okolnosti.“ Takéto posúdenie nemôže vychádzať len z už spomínaných subjektívnych predstáv držiteľa. Otázka existencie dobrej viery sa posudzuje z objektívneho hľadiska,

teda podľa toho, či držiteľ pri bežnej opatrnosti, ktorú možno od neho požadovať, nemal a nemohol mať pochybnosti o tom, že mu vec alebo právo patrí.

89. Hodnotenie dobromyseľnosti je vždy vecou individuálneho posúdenia, pri ktorom je nutné brať do úvahy všetky okolnosti veci. Súd považuje za nesporné, že sa žalobca, resp. ešte jeho právny predchodca ujal držby pozemku bez akéhokoľvek právneho dôvodu, t.j. neoprávnené. Vyvlastňovacie rozhodnutie nie je nadobúdacím vlastníckym titulom k pozemku. V danom prípade vo vzťahu k predmetnému pozemku ku dňu 1.1.1992 vlastnícke právo štátu nevyplývalo ani zo zápisu v katastri nehnuteľností, čoho dôsledkom je možné očakávať od žalobcu zvýšenú opatrnosť (ak nie povinnosť) pri posudzovaní možnosti prevodu vlastníctva zo štátu.

90. Teda, ak by žalobca vynaložil a postupoval zvýšenou obozretnosťou mal (a mohol) sám dospieť k záveru o neúčinnosti rozhodnutia o vyvlastnení, resp. v prejednávanej príhode o jeho absencii a teda mal vedieť už v čase vstupu do držby, že sporná nehnuteľnosť nepatrila do vlastníctva štátu a pôvodní vlastníci nikdy nestratili vlastnícke právo k dotknutému pozemku z vyššie uvedených dôvodov.

91. Na uvedenom závere nemení nič skutočnosť, že žalobcu v užívaní uvedenej parcely nikto nerušil.

92. Vychádzajúc zo skutkových tvrdení žalobcu, ktorý má zato, že nadobudol vlastnícke právo titulom vydržania tvrdením o vstupe do oprávnenej držby ku dňu 1.1.1992 s poukazom na vyvlastňovacie rozhodnutie, v zmysle ktorého mal vlastnícke právo k dotknutému pozemku nadobudnúť štát, súd uzatvára, že žalobca nepreukázal, že disponuje platným nadobúdacím vlastníckym titulom k žalovanému pozemku a ani nemohol nadobudnúť presvedčenie, že na neho prešlo vlastnícke právo k žalovanému pozemku, pretože mu chýba právny titul vstupu do dobromyseľnej (oprávnenej) držby. Už samotné nesplnenie tejto zákonnej podmienky vylučuje možnosť nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním, ako sa toho žalobca domáhal počas celého konania.

93. Pokiaľ žalobca tvrdil, že titulom vstupu so oprávnenej držby je rozhodnutie o povolení stavby a predpokladal, že malo sa tak stať v roku 1968, takýto dôkaz súdu nepredložil.

94. Žalobca argumentoval aj tým, že boli naplnené predpoklady pre vydržanie vecného práva k pozemku – vecného bremena dodajúc, že žalobca je vlastníkom cestného telesa – cesty, ktorá je umiestnená na spornom pozemku, túto užíva, stará sa o ňu a žalovaný ako vlastníak pozemku pod cestným telesom je povinný strpieť existenciu a užívanie cestného telesa na jeho pozemku.

95. Vo všeobecnosti je možné vecné bremeno charakterizovať ako vecné právo, ktoré obmedzuje vlastníka nehnuteľnej veci v prospech niekoho iného tak, že je povinný niečo trpieť, niečoho sa zdržať alebo niečo konať (pati, facere, non facere). Vyznačuje sa teda tým, že spočíva v obmedzení vlastníka nehnuteľnosti buď na prospešnejšie využívanie nehnuteľnosti iného konkrétneho vlastníka, alebo na prospech určitej fyzickej alebo právnickej osoby, toto obmedzenie je späť so zaťažou nehnuteľnosťou (obmedzenie vlastníka) v prospech panujúcej nehnuteľnosti. Práva zodpovedajúce vecným bremenám sú spojené buď s vlastníctvom určitej nehnuteľnosti alebo patria určitej osobe (§ 151n a nasledujúce Občianskeho zákonníka). Právnym dôvodom vzniku vecného bremena môže byť, rovnako ako u vlastníckeho práva zmluva, dedenie, rozhodnutie príslušného orgánu, zákon a vydržanie. Oprávnenie zodpovedajúce vecnému bremenu teda možno nadobudnúť aj vydržaním. Predpokladom tohto spôsobu nadobudnutia je nepretržitý výkon práva po dobu najmenej desať rokov, ak sú splnené aj ostatné podmienky podobné vydržaniu vlastníckeho práva, uvedené v § 134 Občianskeho zákonníka. Vylúčené je vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu k nehnuteľnostiam, ktoré môžu byť len vo vlastníctve štátu alebo vo vlastníctve zákonom určených právnických osôb (§ 125 Občianskeho zákonníka). Aj keď právna úprava vydržania je súčasťou právneho poriadku a spolu s ním podlieha zmenám zodpovedajúcim stupňu vývoja spoločnosti, možno vo všeobecnosti konštatovať, že zákonnými podmienkami vydržania boli oprávnená držba, uplynutie zákonom určenej vydržacej doby a spôsobilý predmet vydržania (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 5 Cdo 260/2008, zo dňa 10. decembra 2008).

96. V spore o vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu má žalobca bremeno tvrdenia, musí uviesť z akých skutočností svoje právo vyvodzuje. Z tohto bremena potom pre žalobcu vyplýva bremeno dôkazné, teda že vydržal vecné bremeno tak, ako to tvrdí. Predpokladom dobromyseľnosti potrebnej na vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu je skutočne presvedčenie osoby, ktorá tvrdí, že je

držiteľom (užívateľom) oprávneným, že toto právo zodpovedajúce vecnému bremenu vykonáva právom (oprávnené drží), to znamená, že sa jedná o vnútorný objektívny pocit tejto osoby. Vyžaduje sa, aby tento pocit bol založený na preukázateľnej objektívnej skutočnosti, ktorá ju oprávňuje mať subjektívny pocit, že jej právo patrí. V takom prípade pôjde o nadobudnutie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu výkonom práva, t. j. vydržaním a to okamihom splnenia podmienok vydržania.

97. Žalobca na preukázanie vyššie uvedených tvrdení – vydržanie práva zodpovedajúceho vecnému bremenu k nehnuteľnosti – neunesol dôkazné bremeno. Súd v tejto súvislosti poukazuje na závery ohľadom vydržania, ktoré sa vzťahujú aj k vydržaniu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu k nehnuteľnosti.

98. Právni predchodcovia žalovanej nikdy nestratili vlastnícke právo k žalovanému pozemku a tento sa titulom dedenia na základe dedičských rozhodnutí stal vlastníctvom žalovaného, tak ako o tom svedčí právny stav evidovaný v katastri nehnuteľnosti.

99. S prihliadnutím na vyššie uvedené súd žalobu v celom rozsahu ako nedôvodnú zamietol.

100. Podľa ust. § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

101. Podľa ust. § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

102. O trovách konania súd rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 CSP s poukazom na ust. § 262 ods. 1 CSP a priznal žalovanému, ktorý mal v konaní plný úspech, náhradu trov konania v rozsahu jeho úspechu, t. j. v rozsahu 100 % voči žalobcovi, ktorý v konaní úspech nemal.

103. O výške trov konania rozhodne súd samostatným uznesením v súlade s ust. § 262 ods. 2 CSP, ktoré vydá vyšší súdny úradník po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Mestský súd Košice v dvoch písomných vyhotoveniach.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Odvolanie možno odôvodniť len tým, že: a) neboli splnené procesné podmienky, b) úd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak a) sa týkajú procesných podmienok, b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu, c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa tohto zákona, ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie. § 38 Exekučného poriadku.